conessenziekenhuis in de stad Groningen. Ze zou die taak tot haar pensionering in 1917 met succes vervullen.[46] Ook Schoollands schoonzus, Rienkje Wietsema, was diacones. Via deze vrouwen werd Albracht bepaald bij de wereld van de christelijke zorg, en het verband daarvan met de medische faculteit. Zijn eigen activiteiten, naast zijn werk, lagen vooral in het kerkelijke en politieke vlak. Zo behoorde hij tot het comité dat in 1902 de voormalige president van de Zuid-Afrikaanse Republiek (Transvaal), Paul Kruger, in Groningen ontving.[47]

Christian Reformed Church

Van het Amerikaanse calvinisme deed Schoolland verslag in de *Nieuwe Provinciale Groninger Courant*.[48] Calvin College wilde theologie relateren aan andere vakken. Hij richtte zich in zijn eigen onderwijs, naast het nieuwtestamentisch Grieks, met name op Aristoteles en Augustinus. De logica en de causaliteitsopvatting van de filosoof kwamen in een hoger licht te staan wanneer ze werden verbonden met de geloofsopvatting en de genadeleer van de kerkvader. Geloof ging aan weten vooraf, zonder aan de waarde van het weten te kort te doen. Schoolland citeerde daarbij graag de aan Anselmus ontleende spreuk van het Kamper studentencorps, 'Fides quaerit intellectum'.[49] 'Old Socs' beschouwde niet alleen de krachtdadig bekeerde Paulus, maar ook de eeuwige vragensteller Socrates als voorbeeldfiguur.[50]

In Grand Rapids woonden veel protestanten uit Nederland. De Reformed Church ('de oude Hollandsch Gereformeerde Kerk') telde er in 1920 maar liefst zeventien gemeenten, de Christian Reformed Church ('Afgescheiden') evenveel.[51] Nederlanders konden in Grand Rapids bovendien terecht bij een Doleantiekerk, bij de baptisten en bij de unitarianen ('geheel modern'). Die laatste groep was hier echter een uitzondering. 'De bijna 40.000 Hollanders zijn hier bijna alle gereformeerd. (…) Die gemeenten zijn alle zelfstandig, evenzoo als Haren of Hoogkerk of Bedum zelfstandig bestaan ten opzichte van Groningen. In alles. Iedere kerk heeft haar eigen leden, zelfstandige kerkenraad en eigen beheer.' Calvin College in opbouw vormde hun belangrijkste onderwijsinstelling. Vanaf het eerste begin met Calvin Theological Seminary (1876) werd de opleiding gestaag met andere richtingen uitgebreid:

> Calvin Seminary was well on its way. By 1900, some 94 young men had already gone forth to serve the church and 72 were studying. But the Reformed have always valued well-rounded education. During the next few years more men were added to the faculty, so that the graduates might have some knowledge of history, literature, science, and philosophy. This proved to

[46] Bart Tammeling, *Honderd Jaar Diakonessenhuis Groningen. Van barmhartigheidswerk tot moderne ziekenzorg*, Groningen 1987, 29. Mevrouw S.C. Albracht-Van der Worm overleed in 1922.

[47] Cf. F.J. Albracht, *Transvaalsche Volksliederen. Met huldebetuiging aan onze dappere stamverwanten in Zuid-Afrika aangeboden op de Groningschen Transvaalavond den 16en februari 1900*. Gedrukt in eigen beheer.

[48] 'Uit het verre Westen', in afleveringen verschenen in de *Nieuwe Provinciale Groninger Courant* 1893 (raadpleegbaar in: Groninger Archieven).

[49] Oorspronkelijk geformuleerd als 'fides quaerens intellectum'. Zie voor deze termen bij Anselmus: http://plato.stanford.edu/entries/anselm.

[50] Marian Schoolland, *A goodly heritage*, Grand Rapids 1957, 57.